

EPD-tiedon käytön edistäminen

Tiivistelmä pilottiraportista 2/2023, CO2 DataHub -hanke

Pilotin nimi	EPD-tiedon käytön edistäminen
Projektitiimi	Vastuu Group Oy ja VTT Technical Research Centre of Finland
Osallistajat	Saint-Gobain Finland Oy, Uponor Oy, Granlund Oy, Rakennustieto Oy ja Sähköteknisen kaupan liitto ry (STK)

Suomi pyrkii olemaan hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä.

CO₂ DataHub -tutkimus- ja kehityshanke tukee tätä tavoitetta kehittämällä menetelmiä yritysten ja kaupunkien toimitusketjujen hiilidioksidipäästöjen tietojen keräämiseen, arviointiin ja datalla johtamiseen.

Kansalliset ja kansainväliset päästövähennystavoitteet tarkentunevat lähiaikoina laskennan ja raportoinnin osalta, ja sääntely tulee kiristymään. Tämä johtaa myös lisääntyvään EPD-tietojen käyttöön. Pilotissa käytiin läpi haasteita EPD-tietojen käyttöön liittyen. Osaan haasteista ratkaisut ovat valmiina, osaan taas vaaditaan lisää kehitystyötä. Pilotissa tarkasteltiin asiaa erityisesti Saint-Gobainin ja Uponorin kannalta. Näillä edelläkävijäyrityksillä on lukuisia EPD:itä ja päästötietoa. Jotta tuotetusta tiedosta on hyötyä, sen pitää olla helposti käytettävää.

Ratkaisuja etsittiin digitaalisen ja automaattisen käytettävyyden parantamiseen, jotta oikea EPD ja sen sisältämät tarvittavat tiedot löytyisivät mahdollisimman helposti. Laskennan automatisoinniksi tarvitaan ratkaisuja, jotka helpottavat tiedon automaattista käyttöä ja mahdollistavat laskennan vähemmällä asiantuntemuksella. Hankkeen aikana materiaalinvalmistajien selkeä viesti on ollut, että heidän tuottama päästötieto olisi oltava mahdollisimman helposti hyödynnettävissä materiaalien käytön yhteydessä.

Oikean EPD:n löytäminen voi olla haastavaa, sillä tuotteiden tunnistet vaihtelevat ja samalle tuotteelle voi olla tarjolla useita EPD-versioita eri standardeilla. Lisäksi on osattava valita maantieteellisesti sopivin EPD ja tehtävä valinta geneerisen ja spesifin EPD:n välillä. On myös tiedettävä, käytetäänkö valmiin tuotteen, raaka-aineen vai puolivalmisteen EPD:tä.

Laskennassa voi lisäksi olla haasteena puuttuvat yksikkömuunnokset. Esimerkiksi kanavaeristeen määrän laskeminen eri kokoisille ja pituisille kanaville voi vaatia käsin laskentaa, jos tarvittavaa yksikkömuunnoskerrointa ei ole tarjolla. Kaikki edellä mainitut vaativat tällä hetkellä asiantuntijan osaamista ja estävät EPD-tiedon digitaalista käyttöä. Ympäristöselosteet ovat saatavilla EPD-tietopankeissa, joista yksittäisiä dokumentteja voidaan manuaalisesti hakea. Integraatiomahdollisuuksia tutkittaessa haasteeksi muodostunut myös tietopankkien rajapintakyvykkyudet sekä valmiudet tiedon jakamiselle.

Pilotin johtopäätöksissä huomioitiin jo olemassa olevat digitaaliset EPD-versiot, joihin ehdotettiin tarkennuksia ja lisäyksiä. Rakenteellisessa muodossa olevan EPD:n tunnisteena käytetään yksilöllistä UUID-koodia, jonka avulla voidaan löytää tuotteeseen liittyvä uusiin EPD. Tuotetunnistukseen suositeltiin valmistajan määrittelemiä Global Trade Item Number (GTIN) -tuotetunnisteita, jotka tarvitaan sekä tuotteeseen että EPD:hen.

Tammikuussa 2023 saadun ennakkotiedon mukaan ILCD+EPD formaattiin tehdään muutos, joka mahdollistaa GTIN-koodien lisäksi Global Model Number (GMN) -tunnisteiden tallentamisen osana EPD-dataa. Valmistusmaa ja tuotteen geneerisyys tai spesifisyys on jo mahdollista ilmoittaa digitaalisissa EPD:issä ja näihin liittyen ehdotettiin tarkennuksia. Luokittelua tarvitaan yksikkömuunnoksille sekä siihen, onko kyseessä tuote, puolivalmiste tai raaka-aine. Kahden samaan aikaan voimassa olevan EPD-standardin aiheuttamat haasteet rajattiin tämän pilotin ulkopuolelle.

Pilottitapauksen raportin tuottivat yhteistyössä VTT Technical Research Centre of Finland ja Vastuu Group Oy. Koko raportti on ainoastaan tutkimus- ja kehityshankkeeseen osallistuneiden organisaatioiden käytettävissä hankkeen ohjausryhmässä sovittujen periaatteiden mukaisesti.

Lisätietoja:

- Roope Pajasmaa, hankejohtaja, Vastuu Group Oy, roope.pajasmaa@vastuugroup.fi
- Hankkeen verkkosivulla yhteystiedot: <https://co2datahub.vastuugroup.fi/ota-yhteytta>